

Major Nándor

Égszakadás, földindulás

Rámszóltak, hogy mit csetlek-botlok, minek nyavalygok, no éppen az hiányzik, hogy holmi játékokra adják ki a pénzt. Megmondták értelmesen: ne is álmodjak arról, hogy majd játékot vesznek.

Én meg duzzogva ténferegtem át a napsütötte tanyaudvaron.

Ó, az emberek nagyon kegyetlenek tudnak lenni a gyerekekhez. Könnyű apámnak, hiszen ő egész nap szánt-vet a lovakkal, már hajnalban felkel s késő este jön haza, lám, neki jólesik játszani velük s rámondja, hogy dolgozik. Sokszor már olyan fáradt, hogy alig áll a lábán s mégse hagyja abba, mégis hajtja a lovakat. Hát miért menne, ha neki ez nem esne jól? Én is szeretnék lovakkal dolgozni egész nap, de csak kinevet, hogy az még nem dolog, amit én csinálok, hanem játék.

Üres a tanyaudvar, minden béres arat, de még a gazda is a földeket járja. Leültem a nagy eperfa alá, Julis mellé. Egy nagy, kövér eper Julis orrára pottyant s pislogott nagyokat, én meg fölugrottam, felkaptam az epret, nevettem:

— Nédd a!

Julis is nevetett. Megrázta kis szösi fejét, rámnézett s megfogta a kezem.

— Gyerünk játszani.

— Gyerünk.

— Emberecskét.

— Gyerünk.

— Én főzök neked, te meg dolgozni jársz.

— Mibe főzöl?

— Nem tudom.

— Kérj anyádtól.

— Nem ad.

Itt aztán elállt a szavunk. Az se ad. Nekünk sohasem adnak semmit. Azt hiszik, hogy mink nem szeretnénk főzni...

— Julis, — mondtam neki és átkaroltam — itt most mink építünk egy házat.

És megmutattam, hogy hol: az eperfa tövében. Julis rámnézett kék szemével s láttam rajta, hogy ő nem tud ilyent, mert ez az ember dolga, ő csak azt tudja csinálni, amit az asszonyok szoktak.

— Nem baj, te majd segítesz nekem, aztán meg majd csinálunk neked köcsögöt meg lábast, oszt majd abban főzöl nekem.

— Gyerünk.

Sosem tudom elfelejteni azt, amikor életemben először építettem házat. Ó, hányszor épít a szegényember ebben a nyomorúságos kis életben házat?! Naponta épít s mindig csak másnak. Fúrge kezei úgy rakják a téglát, mint az én pirinyó ujjaim is akkor a sarat, a tapaszt a földbeszurkált pálcikákra, hogy fal legyen belőlük. Juliskám dallikázott, földet, vizet hozott, én meg szuszogtam s töröltem a verejtéket a homlokomról, nagyokat sóhajtottam, fájlaltam a hátam, mert így láttam a felnőttektől. A fal pedig nőtt, egyre nőtt, vastagodott, tisztult. Pirinyónak épült ez a házikó, csak éppen akkorának, hogy két szárból készült baba s holmi apró játékok beleférjenek. S mikor már akkora volt, hogy csak a tető hiányzott róla, leültem pihenni. Juliskám mellémbújt, kitérta apró tenyerét s felém nyujtotta azt a néhány eperszemét.

— Mára szalonnát eszünk, mert nem bírtam főzni, mert sok volt a dolgom...

Úgy szemeztünk apró tenyeréből az epret, mintha az madárlátta kalács lenne. Oly jó volt az, hogy a világon semmi más olyan nem volt, mert hisz mi dolgoztunk, keményen dolgoztunk egész délelőtt s most ebédelünk. És a miénk volt, mi szereztük, együtt ettük Juliskám tenyeréből.

Aztán folyt a munka tovább. Konyhát építettünk, meg istállót. Fészert emeltünk. Tisztítottuk a portát, az udvart. Agyagból kis tálakat, lábosokat formáltunk s kitettük a napra száradni.

Múlt az idő s mi önfeledten dolgoztunk.

Alkonyodott.

Mi meg egymás mellé ültünk s pihentünk, meséltünk, gyönyörködtünk. Pihentünk, mert elfáradtunk. Meséltük, hogy mit dolgozunk holnap. Kertet ásunk a ház elé és virágot ültetünk. Arrébb meg veteményt. S közben gyönyörködtünk, mert a mi két kezünk nyomán fakadt itt minden.

Alkonyodott.

Kocsi zötyögött, megjött apám, meg Juliska apja. Az első kocsi felénk tartott. Most megáll. Mégsem állt meg, sőt már néhány lépésre topogtak a lovak. Fölugrottunk. Julis megijedt s odébbfutott. Én nem. Én ordítottam, hogy álljanak meg a lovak. Egy tapodtat sem léptem. Védtem a munkám. A verejtékem eredményét. Apám fölugrott a kocsin. Előredőlt, szeme kimeredt s ráncigálta a gyeplőt.

— Odébb, te kölvök!...

Már a ló prüszkölését éreztem. Újra fölemelte lábát...

Én meg félreléptem s elvettem magam. A ló toporzékolva rúgta szét a házat. Nem jöttem szóhoz. Apám leugrott a kocsiról, az ostort messze dobta. Egy pillanat alatt ott termett. Úgy kapott értem, mint aki a folyóba ejtett bicskája után nyúl. Fölnyalábolt s végignézett kutató szemével, úgy tapogatta végig minden porcikám. Julis apja is ott állt.

— Nem esett semmi baja — suttogta apám.

Letett. Fújt egyet. Akkor hirtelen elkapott.

— Essen beléd a frász, hát a lovak alá mászol? Majd megtudod te, hun a te heled. Majd...

Ekkor bögni kezdtem. Apám úgy vert, mint a kétfenekű dobot. Nagy, erős keze volt, én meg csak akkora, hogy az asztalig ért fel a fejem. És sírt a Julis is, majd meghasadt a szíve. Ő azért, mert engem vertek, én meg azért, mert rombadőlt a házam, az egésznapis verejtékes munkám.

Apám félrelékött s ment a dolgára, mert ő pirkadáskor kezdte és késő éjszaka végzi a munkát.

Én meg zokogva ültem az eperfa tövében, az összezúzott, pirinyó házak előtt s csak bámultam magam elé. Keserű lett a torkom, mert akkor tudtam: nem ért meg engem senki. Ki érti az én keservemet? Ki érti meg, hogy egy ház dőlt össze, melyet annyi szeretettel, olyan teli szívvel építettek, amibe tiszta lelkemet adtam bele. Nem érti ezt meg senki...

Csak évek után láttam úgy embereket kuksolva zokogni a romok között, amikor az ádáz háború bombái görönggyé morzsoztak mindent.

Azok zokogtak úgy rombadőlt házuk küszöbén.